

Bireysel emekliye vergi golü

Bu hafta, vergi adaletsizliğinde 2 milyonu aşkın kişiyi ilgilendiren bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum. Konu Bireysel Emeklilik Sistemi'ndeki (BES) ödemeleri ilgililer. Ancak öncelikle BES'in Türkiye'de işleyişi ve geldiği aşama hakkında birkaç noktaya değinelim.

BES, kişilerin emeklilik dönemlerinde daha rahat yaşayabilmeleri ve ihtiyaç duyacakları ek harcamalarını karşılanabilmesi için oluşturulan özel bir emeklilik sistemi. BES şirketleri ise sizin verdiğiniz paraları "yatırım menajerya" sizin adınıza değerlendiren ve biriken paraları bir dönem sonra size, anaşacağınız ölçülerde geri ödeyen kurumlardır. Ancak hep vurgulamıştım, kamuoyundaki genel bir yanlışın altını burada bir kez daha kazınca çözümler yarar var. BES şirketleri bir SSK ya da Bağ-Kur gibi size ölene kadar ödeme mantığı ile çalışan şirketler değildir. Genel yaklaşımın, sizin sisteme yaptığınız ödemelerin, nemalandırılmasıyla biriken paraların belli bir takvimde size geri ödenmesinden ibarettir. Konunuza gelesek... 28 Mayıs 2010 itibarıyla Türkiye'de bireysel emeklilik sistemine dahil olmuş 2 milyon 124 bin 656 kişi var. Katılımcıların toplam fon tutarı ise 10 milyar TL'yi aşmış durumda. Ve istatistiklere göre her 100 katılımdan 72'si 25-44 yaş grubunda. Bulduğu üzere katılımcılar, mevcut gelir düzeyleri ve emeklilik dönemine ait beklentilerini göz önüne alarak, katkı payı tutarını belirleyerek gönüllü olarak sisteme giriyor. İşte buraya kadar her şey iyi. "Peki, kötü olan ne?" diye sorduğunuzu duyar gibiyim. Sorun şu değerli okurlarım: Bireysel Emeklilik Sistemi'nden ayrılmak istediğinizde sizi sürpriz bir vergi kesintisi bekliyor.

İşleyiş nasıl?

İsterseniz öncelikle kısaca sistemin genel vergi işleyişini görelim. BES katılımcılarının ödeyecekleri katkı paylarının vergi matrahlarının tespitinde indirim konusu yapılması, katkı paylarının değerlendirileceği emeklilik fonlarının kazançlarının vergileneceği ve nihayet bireylerin sistemden elde ettikleri gelirlerin vergilendirilmesi Gelir Vergisi Kanunu'nda oldukça açık bir şekilde tanımlanmıştır. Buna göre, sistemden elde edilen gelir Menkul Sermaye İradı'dır. BES'ten yapılan ödemelerin vergilendirilmesinde ise tevkifat yani stopaj esas geçerlidir. Zaten beyanname de verilmeyor. Ancak, BES'ten çeşitli nedenlerle ayrılan katılımcılara yapılan ve ilgili kanunla "Menkul Sermaye İradı" olarak kabul edilen ödemeler, diğer menkul sermaye iratlarının aksine, sermayenin, yani anaşlarının

vergilendirilmesi sonucunu doğuracak bir şekilde vergilendiriliyor. Şaşılacak şey değil mi?

Gelirim kesinti oranlarına, 10 yıl süreyle prim, adat veya katkı payı ödemeden ayrılanlara yapılan ödemelerden yüzde 15, 10 yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte bireysel emeklilik sisteminin emeklilik hakları kazanmadan ayrılanlara yapılan ödemelerden yüzde 10 tevkifat yapılıyor. Sistemden emeklilik hakları kazanmayanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlardan yapılan tevkifat oranı ise yüzde 5.

Anlaşılacağı üzere, bu kurum ve kuruluşlar tarafından katılımcılara yapılan ödemelerin tamamının "Menkul Sermaye İradı" olarak dikkate alınması yanlış ve haksız bir vergilendirme tekniğidir.

Bunu bir örnekle de açıklayalım. BES'ten ayrılan kişiye ödenen tutar ile bankaya belli bir süredir tutulan ve vade sonunda çekilen tutar birbirine benzemektedir. Her iki tutar da anapara ve elde edilen artı değerden (faiz, kâr payı vb.) oluşmaktadır. Ancak, mevduat fazladesinde sadece elde edilen faiz üzerinden stopaj yapılırken, BES'te yapılan ödemelerin tamamı üzerinden, yani sistemden çıkan tarihe kadar ödenen katkı payları ile bu katkı paylarının değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan artı değerlerin toplamı üzerinden stopaj yapılmaktadır.

Oysa Gelir Vergisi Kanunu'nun 75. maddesinde belirtildiği üzere, vergilendirme konusu matrah sermaye değil, elde edilen kâr payı, faiz, kira vb. iratlardır. Özetle; BES sözleşmesi dolayısıyla katılımcılara yapılan ödemelerde de sadece katılımcının elde ettiği kâr payının stopaja tabi tutulması gerekmektedir. Mevcut durum vergide adalet ve eşitlik ilkesine aykırıdır. İlgiliere "vedâle" duyurulur...

SORU - CEVAP

Sorularınız için
malicozum@ismmmo.org.tr
adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.

İŞÇİ RAPORLARINI BİLDİRMEYENE CEZA VAR

Klasik ama güdüren fıkralardan biridir. Bir bakan, kendisini gazetecilere hiç sevmemiş. "Çyle bir şey yapayım ki, gazeteciler artık aleyhimde yazmasın" diye düğünküne aklına bir fikir gelmiş.

Bir basın bildirisini yayımlamış: "Pazar günü bakan denizin üstünde yürüyecek..."

Tüm basın mensupları bildiriye yerde toplanmışlar... Bakan elinde bastonuyla denizin üstünde yürürken halkın da şaşkın bakışları arasında karşı kıyıda geçmiş. Bakan ertesi gün gazetelerde bu inanılmaz idraraatını keyifle okumayı beklerken tüm gazetelerde şu başlık yer almış:

"Bakan yüzmeye bilmiyor..."

Evet değerli okurlarım, SGK yönetimi de, artık aynı bakan gibi ne yapsa eleştirilerin ardı arkası kesilmiyor. Bence bunda etken, sosyal güvenlik mevzuatının sıkça değiştirilip, takibinin zorlaştırılmasıyla yaratılan belirsizlik havasıdır. En son çıkarılan bir

tebliğ, buna en güzel örnek aslında. Sigortalıların raporlu oldukları sürelerde işyerinde "Çalışmadığına Dair Bildirim İşlemleri"nin raporlarının bînim tarihinden itibaren 5 işgünü içinde internet üzerinden yapılmasına yönelik bir zorunluluk getirildi. Yani, rapor işçi tarafından işverene verilmeye işe "Çalışmadığına Dair Bildirim İşlemleri" internet üzerinden yapılacak, ancak işçi tarafından rapor verilmemişse, bu durumda sigorta müdürlüğü işverene bir yazı göndererek "Çalışmadığına Dair Bildirim İşlemleri"nin sisteme girilmesini isteyecek.

Buna uymayan işverenler hakkında aylık aşgari ücretin 5 katı tutarında; 5 işgünü geçtikten sonra veren işverenler hakkında ise aylık aşgari ücretin 2 katı tutarında idari para cezası uygulanacak. Oysa yasanın buna ilişkin bir para cezası yer almıyor. Dolayısıyla bu idari para cezaları mahkemelerde iptal ettirilebilir.

MESLEK LİSESİ STAJI SİGORTA BAŞLANGICI SAYILMAZ

11 Haziran 1969 doğumluyum. SSK başlangıcım Meslek Lisesi'nde 1 Eylül 1987, 1988'de askeri okula girdim, toplam 11 yıl 7 ay Emekli Sandığı'na bağlı çalıştım. 1999-2004 arası isteğe bağlı ve Ocak 2004'ten 2009 Ağustos'una kadar SSK'li olarak çalıştım. Ne zaman emekli olurum? Özcan Yeşiltepe

Meslek lisesinde staj dönemi sigorta başlangıcına sayılmaz. SSK'den emekli olabilmek için memurluktan sonra 3.5 yıldan fazla SSK primi ödememiz gerekiyor. Normal şartlarda 1 Eylül 1987'ye girer tarihinde göre, 50 yaşını ve 5375 gün sayısını doldurmuşsunuz. Ancak, memurluk için çalışmalarda istisnaen 23 Mayıs 2002'ye kadar almış olduğunuz hâli hizmet zammının da ilave ederek toplam hizmetinizi kadınlarda 20, erkeklerde 25 yıl tamamlamalısınız. Kaldırı bu kadarak 11 hizmet zammını yaştan düşmektedirler.